

LBRIS

We know
books

Director editorial: Răzvan BUCUROIU
Corectura: Alina BLENCHÉ
DTP, Design & Coperta: Arhid. Alin V. GOGA

Contact: razvan.bucuroiu63@gmail.com

ISBN 978-630-6562-29-9

Descrierea CIP poate fi consultată pe
site-ul Bibliotecii Naționale a României.

© Toate drepturile sunt rezervate Editurii Lumea Crediinței.
Reproducerea, copierea, preluarea oricărui material fără
acordul scris al autorilor sunt interzise și supuse Legii pentru
drepturile de autor și drepturi conexe.

COSTION NICOLESCU

Sfântul Dumitru
STĂNILOAE
NOBLEȚEA TEOLOGULUI
CU SUFLET DE ȚĂRAN

LUMEA CREDINȚEI

București, 2025

*De pe dealurile bucuriilor în văile necazurilor,
așa decurge viața unui om duhovnicesc.*

CUPRINS

Răzvan Bucuroiu, <i>Scurtă precizare editorială</i>	7
Părintele Dumitru Stăniloae, solul lui Dumnezeu către noi, solul nostru către Dumnezeu	9
Biserica I-a petrecut pe Părintele Stăniloae	13
Părintele nostru	17
Părintele Dumitru sau Viața ca Teologie	27
Sfânta Treime, importanța persoanei, Hristos, iubirea	36
Părintele Dumitru și țărani	39
Copilăria în sat	39
Satul strâns în jurul bisericii devine Biserică	41
Trăirea Scripturii și școala Bisericii	46
Spiritualitatea țaranului neșcolit: miza pe credință	47
Componenta identitară ortodoxă a țaranului român	49
Obiceiuri și tradiții impregnate de credință	54
Trăirea țaranilor în Biserică naște o limbă extraordinară	55
Țăranul sub tăvălugul istoriei contemporane	59
Noblețea Teologului cu suflet de țăran	62
Părintele Dumitru Stăniloae și sfera politicii	64
Pentru o atitudine participativă	75
Probleme de doctrină politică	77
Atitudini anticomuniste	83
Analiza atitudinii politice și religioase a diferitor clase sociale	89
Disciplina și ordinea socială	95
Reprezentarea Bisericii în fața organismelor Puterii	98
Atitudinea față de Putere. Interpelarea Instituțiilor Puterii	101

Atitudinea guvernului față de preoți	102
În legătură cu atitudinea placidă a guvernului față de apărarea și drepturile Bisericii Ortodoxe și ale credincioșilor ei	104
În legătură cu probleme de învățământ religios și teologic	107
Politicianismul venal, amoralitatea unor politicieni și a actelor lor	109
Biserica și partidele politice	112
Atitudinea față de monarhie și monarhi	119
Diferite perioade și evenimente politice	124
23 August și după	128
Reforma agrară	130
Previziuni	130
Încheiere (spre deschidere)	132
Părintele Dumitru, prietenul lui Hristos și prietenul nostru	135
Frumusețea Con-vorbirii (o lume creată spre comunicare întru comuniune)	145
Părintele Dumitru Stăniloae – un om familiar cu Dumnezeu	153
Repere ale unei întâlniri extra-ordinare Cum a fost întâlnirea cu Părintele Dumitru Stăniloae și care au fost cele mai importante din această relație?	157
Părintele Dumitru Stăniloae – Prieten al Cuvântului, faur de Cuvinte Teologice	185
Părintele Dumitru Stăniloae și Poetul Ioan Alexandru, în două texte rare	211
Scurtă explicație	211
Răspunsuri la întrebările lui Costion	215
Ioan Alexandru despre Părintele Stăniloae la aniversarea a 90 de ani	229
Teologie și poezie	229
Părintele Dumitru Teologul: Ultima convorbire	235
Galerie fotografică	249

SCURTĂ PRECIZARE EDITORIALĂ

Doi locuitori cerești, de-acum, se „povestesc” unul pe altul într-o carte a întâlnirilor... Sfântul Părinte Mărturisitor Dumitru Stăniloae este descris de cel care a trecut de curând pragul veșniciei, Costion Nicolescu, din postura de ucenic ascultător și fascinat de prezența uriașului teolog și trăitor creștin. Iar acesta se dezvăluie treptat, prin ochii și urechile celor din preajmă, povestindu-se pe sine și atrăgându-i și pe ceilalți în poveste.

O minune este să poți citi despre legătura pământească și cerească a doi oameni care s-au iubit în numele lui Hristos și care au înțeles acest lucru. Nu s-au dat înapoi de la sentimentul cel mai înalt, nu au refuzat dragostea – nici să o primească, nici să o dăruiască. Iar cartea pe care o vedeți în față, și care a apărut într-o formă simplificată acum mulți ani, este testamentul editorial ultim pe care bunul Costion Nicolescu mi l-a lăsat înainte de marea sa trecere în lumea de dincolo.

Cu regretul că fratele Costion nu a mai apucat să vadă împlinit acest proiect editorial, cu bucuria că veșnicia vorbește la timpul prezent și viitor (deși

”

Fiecare clipă a timpului e dată pentru un anumit lucru al nostru. Când facem acel lucru la momentul rânduit lui, atunci putem trăi viața noastră după mai-înainte-rânduirea lui Dumnezeu, adică în chip plăcut Lui sau sfințit. Trebuie să aflăm acordul între momentele timpului și momentele vieții noastre.

BISERICA L-A PETRECUT PE PĂRINTELE STĂNILOAE²

7 octombrie 1993. Nu peste multe zile, credincioșii vor urca Dealul Patriarhiei pentru a trece prin fața moaștelor Sfântului Dimitrie Basarabov. Deocamdată, îl suie pentru a-l petrece pe Părintele Dumitru. Timp de trei zile, trupul subțiat al Părintelui Dumitru a stat pentru rămas bun în catedrala Patriarhiei. În *Mistica* sa, Părintele Stăniloae vorbește pe larg și de o altă ierarhie, „ierarhia sfințeniei, care nu nesocotește și nu împiedică în lucrul ei ierarhia bazată pe săvârșirea Tainelor și impusă de organizarea văzută a Bisericii”. În virtutea locului său în această ierarhie a sfințeniei, s-a aflat el așezat spre prohodire în catedrala în care numai patriarhii se prohodesc.

I s-au adus ca prinos nenumărate flori, jerbe (cea mai înduioșătoare fiind cea din partea unor țărani din satul natal) și coroane. Desigur că, la fel ca și Sfântul Efrem Sirul, el se va fi bucurat mai

² Prima apariție în *Cotidianul*, București, anul III, numărul 237 (669), vineri, 8 octombrie 1993.

mult de a i se fi adus, „ca flori și miresme, sprijinul rugăciunilor” celor ce-l iubesc.

Înmormântarea Părintelui Dumitru a fost o înmormântare în familie. Numai că familia Părintelui Dumitru este foarte numeroasă. Dar iată că nici lăcașul mult mai spațios în care Părintele Dumitru a poposit nu s-a dovedit suficient de încăpător pentru familia sa duhovnicească. Câteva mii de oameni, unii veniți de departe, au umplut spațiul din fața catedralei. De fapt, familia Părintelui este întreaga Biserică. Pe un om ca Părintele Dumitru, când îl conduci la groapă, nu îl plângi, îl ferești pentru apropiata întâlnire. Întreaga viață i-a fost o continuă pregătire pentru acest moment. În astfel de cazuri, înmormântarea se transformă în sărbătoare. „E ca la Paști!”, spunea cineva.

La miezul zilei, una dintre acele zile frumoase de toamnă care dau farmec Bucureștilor, pe platoul din fața Palatului Patriarhal, a început slujba prohodirii, cu participarea întregului Sinod al Bisericii noastre, în frunte cu Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist. Și aceasta a fost o mică minune: plecarea Părintelui exact în zilele când Sfântul Sinod se afla reunit la București. A curs domol și fără grabă una dintre cele mai frumoase și mai duioase slujbe din câte are Biserica noastră, cea

a înmormântării. Sutele de lumânări aprinse de mâinile celor ce se rugau pentru Părintele Dumitru erau tot atâtea mărturii ale iubirii pentru el și ale nădejzii noastre în înviere și în mântuire.

Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist a rostit un cuvânt plin de iubire despre viața plină de jertfă și despre semnificația lucrării Părintelui Stăniloae. De asemenea, l-au mai evocat și părintele profesor Dumitru Radu, din partea Facultății de Teologie din București, domnii Alexandru Surdu și Virgil Căndea, din partea Academiei Române.

O surpriză a constituit-o prezența episcopului anglican Donald Allchin, prieten apropiat al Părintelui Stăniloae, care a transmis gânduri de mângâiere din partea Bisericii Angliei și a Arhiepiscopului de Canterbury. În fine, din partea studenților teologi, a vorbit cu multă simțire domnul Răzvan Ionescu. La sfârșitul slujbei, alaiul celor prezenți a coborât Dealul Patriarhiei, urmându-l încă o dată pe dascălul lor, al cărui sicriu era purtat pe umeri de preoți și studenți.

Petrecut în Dealul Patriarhiei de Sfântul Dimitrie cel Nou de la Basarabi, Părintele a fost întâmpinat la Mănăstirea „Cernica” de Sfântul Calinic. În drum, convoiul format dintr-un lung șir de mașini și autobuze cu cei ce l-au însoțit până la groapă a făcut un scurt popas în strada

Cernica, în fața casei în care Părintele a trăit și a lucrat în ultima parte a vieții. În sunet de clopote, sicriul Părintelui a fost purtat din nou pe umeri, la „Cernica”, din fața Bisericii „Sfântul Gheorghe” până în cimitir. Pe lângă rugăciunile prevăzute de rânduială, au rostit un cuvânt de despărțire părintele profesor Mircea Păcurariu, de la Facultatea de Teologie din Sibiu și părintele profesor Constantin Galeriu. Foarte aproape de spiritul Părintelui Dumitru a fost evocarea sa de către unul dintre ucenicii săi, Înaltpreasfințitul Daniel, Mitropolitul Moldovei. La coborârea în groapă s-a cântat, ca la Paști, „Hristos a înviat!”. Trupul Părintelui a rămas acolo, în grădina sfântă a „Cernicăi”, alături de osemintele părintelui Benedict Ghiuș, ale lui Mihail Urzică, Daniel Turcea și ale atâtor altor oameni sfinți, cunoscuți și necunoscuți.

Părintele Dumitru a fost, încă din această viață, un mare făcător de minuni. Cum altfel am putea socoti toate scrierile sale? Ele vor rămâne mereu un izvor de bună mireasmă teologică, întăritor întru cunoașterea ei și păstrarea neabătută a dreptei credințe. Rămâne ca noi să nu risipim această moștenire care poate fi cuprinsă, pe scurt, în aceste cuvinte: un duh filocalic. *Filocalia* va trebui să continue, iar volumul al XIII-lea să fie neapărat cu extrase din scrierile Părintelui Dumitru.

PĂRINTELE NOSTRU³

Vor trece anii, vor trece veacurile (că va mai fi unul, că vor mai fi zece, Dumnezeu știe!) și generațiile următoare de iubitori de teologie vor trudi și vor încerca să pătrundă frumusețea textelor Părintelui Stăniloae, așa cum încercăm noi să facem acum acest lucru cu scrierile unor Părinți ai veacurilor trecute.

Privindu-i icoana vor fi fiind atunci unii care se vor fi întrebând asupra traseului pământesc al Părintelui. Noi am avut mila imensă de la Dumnezeu ca să fim contemporani cu Părintele Dumitru și să-i stăm din când în când în preajmă. Putem da mărturie despre el și suntem obligați în fața lui Dumnezeu să o facem. Suntem chemați să-i alcătuim detaliat sinaxarul. Viața Părintelui a fost la vedere, nimic ascuns.

Opera teologică este și va fi la îndemâna tuturor, însă acele momente de tandră comunicare pe care le petrecea fiecare din noi în chilia sa sunt un tezaur personal ce trebuie împărțit negreși

³ Prima apariție în *Alfa și Omega*, Supliment de spiritualitate creștină al jurnalului *Cotidianul*, București, Anul II, nr. 10 (12), 15 octombrie 1993.